

цієї мети. Спільна робота всіх учасників освітнього процесу є невід'ємним компонентом на шляху до створення екологічно освіченої та відповідальної молоді.

Список використаних джерел

1. Іванова О. Роль навчальної діяльності у формуванні екологічної компетентності молодших школярів. *Вісник педагогічної освіти та виховання*, 2(15), 2020, С. 45–56.
2. Петрова Н. Екологічна освіта у контексті нової української школи: виклики та перспективи. *Екологія і освіта*, 7(3), 2019, С. 112–125.
3. Сидоренко І. Інноваційні підходи до формування екологічної компетентності учнів початкових класів. *Наукові записки університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка*, 1(23), 2018, С. 78–89.
4. Коваленко М. Інтердисциплінарний підхід до навчання екології у школі. *Наукові записки університету імені Лесі Українки. Педагогіка та психологія*, 2(45), 2021, С. 102–115.
5. Данилова Л. Роль суспільства у формуванні екологічної компетентності учнів. *Екологія та суспільство*, 5(2), 2017, С. 34–45.

ОСОБЛИВОСТІ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ В ПЕРІОД ВІЙНИ

Каблюк Віка Олександрівна,

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти 1 року навчання Навчально-наукового інституту педагогіки і психології Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка

Науковий керівник: Вишник Ольга Олександрівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики початкової освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка

Ключові слова: патріотичне виховання, сім'я, виховний процес, національна ідентичність, середовище.

Національно-патріотичне виховання є одним із пріоритетних напрямів діяльності держави та суспільства, про що свідчить створення Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді (2015).

Патріотичне виховання здобувачів початкової освіти набуває особливого значення в умовах війни. Воно є невід'ємною складовою формування національної самосвідомості та соціальної активності дітей. Під час війни перед освітньою системою стоять нові виклики та завдання, що вимагають адаптації підходів і методів виховання.

Патріотичне виховання молодших школярів під час війни включає кілька ключових напрямів: громадянсько-патріотичне, духовно-моральне, військово-

патріотичне та екологічне виховання. Кожен з них сприяє розвитку цінностей, які є критично важливими в умовах війни, таких як патріотизм, повага до культурних цінностей, гуманізм, соціальна відповідальність, демократичні принципи та готовність захищати Батьківщину.

В умовах війни патріотичне виховання здобувачів початкової освіти має бути інтегроване у всі аспекти освітнього процесу. Це включає як урочну, так і позаурочну діяльність, що спрямована на формування патріотичних почуттів та переконань. Важливу роль відіграють інтеграційні процеси, які допомагають дітям усвідомити свою національну ідентичність та значення колективної відповідальності за майбутнє країни [1].

Середовище, в якому перебувають діти під час війни, має значний вплив на їхнє патріотичне виховання. Важливо створити атмосферу підтримки та безпеки, що сприятиме розвитку позитивного світогляду та національної самосвідомості. Педагоги повинні бути готові до викликів, пов'язаних з емоційним станом дітей, їхніми страхами та переживаннями, і використовувати методи, що допоможуть дітям справлятися з цими викликами

Не менш важливою є роль сім'ї та громадських організацій у процесі патріотичного виховання. Сім'я є першим джерелом національно-патріотичних цінностей, а громадські організації та волонтерські рухи допомагають закріпити ці цінності через практичну діяльність. Спільні заходи, такі як участь у благодійних акціях, підтримка військових та їхніх сімей, сприяють формуванню у дітей почуття спільності та відповідальності

Інтеграція патріотичного виховання в навчальний процес початкової школи може здійснюватися через різноманітні педагогічні методи. Використання інтегрованих уроків, де патріотичні теми поєднуються з основними предметами, такими як література, історія, мистецтво та навіть природничі науки, сприяє глибшому усвідомленню дітьми національних цінностей. Наприклад, на уроках читання можна вивчати твори, що висвітлюють історичні події, важливі для українського народу, а на уроках мистецтва – створювати проекти, які відображають культурну спадщину України.

Залучення дітей до активної громадянської діяльності, навіть у початковій школі, є важливим аспектом патріотичного виховання. Це може включати організацію дитячих волонтерських проєктів, участь у місцевих громадських ініціативах або навіть прості дії, такі як допомога літнім людям. Через такі заходи діти вчаться відповідальності, співчуття та соціальної активності, що є основою патріотизму. Крім того, участь у подібних проєктах допомагає дітям розуміти важливість підтримки своєї громади та країни у важкі часи.

Важливою складовою патріотичного виховання є безпосередній контакт дітей з ветеранами та військовослужбовцями. Організація зустрічей, лекцій, екскурсій до військових частин допомагає дітям зрозуміти реалії війни та цінність мирного життя. Такі заходи сприяють формуванню у дітей поваги до захисників Вітчизни, розумінню їхнього внеску в збереження незалежності та територіальної цілісності України.

В умовах війни особливу увагу слід приділяти психологічному здоров'ю дітей. Стрес та тривожність можуть негативно впливати на їхнє сприйняття патріотичних ідей. Тому необхідно використовувати методики, що сприяють емоційному благополуччю, такі як арт-терапія, ігрові терапевтичні методи, та індивідуальні консультації з психологами. Здорове психологічне середовище є основою для ефективного патріотичного виховання, оскільки лише в стані емоційного комфорту діти можуть повноцінно засвоювати та розвивати патріотичні цінності.

У підсумку, патріотичне виховання в умовах війни є складним і багатограним процесом, що вимагає інноваційних підходів та адаптації до сучасних умов. Лише через комплексний підхід, який включає освітні, соціальні та психологічні аспекти, можна досягти ефективного формування патріотично налаштованої молоді, здатної активно брати участь у розбудові та захисті своєї країни.

Сучасні **технології** також відіграють важливу роль у патріотичному вихованні. Використання мультимедійних засобів, інтерактивних платформ та соціальних мереж може значно підвищити ефективність виховного процесу, роблячи його більш цікавим та доступним для дітей. Водночас, важливо контролювати інформаційний простір, щоб уникнути негативного впливу та поширення ворожої пропаганди [1].

Національно-патріотичне виховання в системі освіти Україні може бути ефективним за умови чіткого уточнення виховного ідеалу, мети й завдань, вдосконалення засобів розвитку цього складного феномена, зокрема, змісту, форм і методів, урахування суспільних потреб і світових тенденцій, налагодження продуктивної морально-духовної комунікації культурних спільнот і засобів масової інформації, державницьких підходів до організації й діяльності навчальних закладів різних рівнів, визначення національного виховання як пріоритету держави, родини, громадянського суспільства [2].

Отже, патріотичне виховання в умовах війни має бути системним, цілеспрямованим та адаптованим до нових викликів. Воно повинно інтегрувати різні аспекти життя дітей, залучати сім'ю та громаду, використовувати сучасні технології та методики. Лише так можна забезпечити формування свідомих, відповідальних та патріотично налаштованих громадян, здатних захищати та розвивати свою країну в майбутньому.

Список використаних джерел

1. Освітній процес в умовах воєнного стану в Україні : матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 3 травня – 13 червня 2022 року. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 504 с.

2. Іванюк Г. І. Ідеї національно-патріотичного виховання дітей і молоді в умовах трансформації суспільства. Українські педагоги про національно-патріотичне виховання : зб. матеріалів Всеукр. наук. – практ. семінару /ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського [та ін.] ; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Зозуля С. М., Філімонова Т. В. ; літ. ред. Редько-Шпак Л. В. ; рецензент Сухомлинська О. В., Коляда Н. М.]. Київ : [ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського], 2016. 60 с.

МОВЛЕННЄВИЙ РОЗВИТОК МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ

Клейменов Іван Вікторович,

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти 1 курсу Навчально-наукового інституту педагогіки і психології Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.
Науковий керівник: *Собко Валентина Олексіївна*, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики початкової освіти Глухівського